

Kinder- en Jeugdboeken

Zondagsschoolboekjes

Recensie

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrienden
Druk: 2
251 blz.

Een echt jongensboek, tintelend van frisch en opgewekt leven. De Auteur verstaat ten volle de kunst, voor jongens te schrijven. Wat zullen ze die echte jongensmoppen verslinden! De Schrijver kent alle uitdrukkingen, die in een jongenswoordenboek staan, teekent de verschillende karakters heel netjes en weet gewone, dagelijksche voorvallen in een verrassend kleed te steken. Hij vertelt zeer natuurlijk het leven dezer jongens, die ons op elke bladzijde als flinke, aardige knapen tegemoet treden. Jaap Holm is de zoon van een arm, doch eerlijk en zwak boerenarbeider. Zijn vrienden zijn Kees, de zoon van den dokter, en Tom, de zoon van een ander welgesteld dorpsbewoner. Als evenwel Jaap en zijn vader beiden ten onrechte van diefstal worden verdacht, raakt de vriendschap ten einde. Jaap wordt bitter; soms wil hij echter toch weer goed zijn; hij ziet zijn ongeluk in, maar daar hij in eigen kracht staat, valt hij telkens weer in 't oude euvel. Door een landlooper wordt de bekentenis afgelegd, dat hij en niet Vader Holm of Jaap de diefstallen en andere misdrijven heeft gepleegd. Nu wordt het gezin in eere hersteld en Jaap voor zijn makkers gerechvaardigd. Dit boek getuigt van karakterstudie. Waarlijk geen kleine verdienste. Het is van al het brave-Hendrik-achtige vrij. Niets van dat vroom gedoe komt er in voor, dat eer afkeer wekt dan sticht. De Auteur geeft nu en dan realistisch de spreektaal weer. Doch dit wordt, en wij achten dat gelukkig, niet geregeld volgehouden. Ook komen er spreekwijzen in voor, die gewestelijk zijn en in sommige deelen van Nederland niet zullen worden verstaan. De stijl is over 't algemeen zeer goed. Op blz. 5 plaatsten wij een streepje bij "zich als een tonnetje laten neerrollen". Voer de uitdrukkingen "Heer" en "onze lieve Heer" zouden wij liever "God" en "God de Heere" gebruiken. Enkele scheldwoorden en ruwe termen hadden achterwege moeten blijven. De jongens nemen ze zoo licht over. Wij noteeren "galgenaas", "apenkoppen", "galgengebroed". De strekking van dit boek zal zijn, er op te wijzen, hoe onoprechtheid een bron van jammer is en veel ellende kan teweegbrengen; maar ook, hoe God zorgt, dat de waarheid aan 't licht komt, waar, door eigen schuld, alles tegen ons schijnt te pleiten, zooals bij Jaap. De personen, die er in optreden, zijn doorgaans Christelijke menschen. Wij achten het een voordeel, dat dit niet afzonderlijk wordt gezegd, maar getoond in het leven, in de daden en woorden. Gereformeerd is dit boek echter niet. Wel ademt het een Christelijken geest; doch de kenmerkende waarheden van zonde en genade komen er niet duidelijk in uit. Evenmin de werkingen des Heiligen Geestes in het zondaarshart. De gebedsworsteling in Jaap wordt niet onverdienstelijk geteekend. Jammer is het, dat bijna al Jaaps bidden gaat over de tijdelijke dingen en bedenkelijk achten wij het, dat dit gebed steeds wordt verhoord. Verder is er wel sprake van schuld en van zondevergeving. Maar niet genoeg komt uit, dat die vergeving alleen in Christus' bloed te vinden is: en ook niet, dat de strijd tegen de zonde alleen mogelijk is in de kracht des Geestes. Nu is het wel waar, dat het niet de bedoeling van den Auteur is, een bekeeringsgeschiedenis te leveren, maar dit neemt ons bezwaar niet weg, dat menige uitdrukking hier en daar vrij "ethisch" klinkt. Jaap doet te veel in eigen kracht, zie vooral pag. 218. Aangezien het litterarisch element in dit boekdeel veel hooger staat dan het religieuse, kunnen wij het niet met zooveel warmte aanbevelen als wij het gaarne zouden wenschen. Het zwaarste moet toch het zwaarste wegen. De uitvoering is keurig. De groote letter verhoogt het rijk genot van het lezen. De Uitgever heeft van dit schoone boek een nog betere editie opgelegd. Grooter van formaat en op helderer papier. Is de gewone uitgave hoofdzakelijk bestemd tot uitdeeling en ten gebruike als leesboek op de scholen, deze grootere leent zich meer voor afzonderlijk geschenk. Zij is uitsluitend gebonden verkrijgbaar voor den prijs van f 1,25. Wie deze wenscht te ontvangen, melde het uitdrukkelijk er bij: groote uitgave.

Boekbeoordeling van Kinderlectuur voor de Zondagsschool door de Commissiën van "Jachin", 1914

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Jaap Holm en z'n vrinden

Druk: 3

251 blz.

Zie Boekbeoordeling van Jachin 1914 bij verschijnen van druk 2. tegen ons schijnt te pleiten, zooals bij Jaap.

Boekbeoordeling van Kinderlectuur voor de Zondagsschool door de Commissiën van "Jachin", 1916

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Jaap Holm en z'n vrinden

Druk: 9

Dit echte jongensboek, getuigende van flinkheid van karakter bij een Jaap, bij een Kees, laat zich prettig lezen. Geheel de jongenswereld wordt er in geteekend, met zijn lief en zijn leed, zijn vriendschap en vijandschap. Hoe leeft men niet mee, als Jaap en zijn vader onder verdenking staan, en hoe heerlijk is het, als hun onschuld blijkt. Het huisgezin van Holm komt in het vuur der beproeving, maar heerlijk is de uitkomst. "Die op God betrouwen, zullen niet beschaamd uitkomen!" Werkelijk een mooi boek voor onze oudere jongens. De 9e druk, die het boek beleeft, bewijst al genoeg. Een kleine opmerking: "Waarom ook hier niet liet woordje "Heer" vervangen door het diepere "Heere"?"

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1930

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Jaap Holm en z'n vrinden

Druk: 9

Bijzonderheden: Oorspronkelijk werk, geschikt voor jongens en meisjes van 11-14 jaar; 9e druk; omvang 251 bladz. met 19 teekeningen van J. H. Isings; prijs f0.80 gec, f 1.25 geb.; groote uitgave f2.50 geb. Korte inhoud: Jaap Holm, de zoon van een armen boerenarbeider op een dorp, heeft twee dikke vrienden: Kees Kollaard, een dokterszoontje, en Tom Rijsdijk, de zoon van den ontvanger. Ze halen met elkaar heel wat guitenstreken uit, die niet altijd door den beugel kunnen. Ook de oneerlijke Louw Stekkers en de laffe Gerrit Wittels zijn vaak van de partij. De eerste is dikwijls oorzaak van ruzie en verwijdering tusschen de kameraads. Baas De Bom, een rijke boer, door de jongens, niet ten onrechte, "Baas Brom" genoemd, bezorgt hun menig moeilijk oogenblik. Ouwe Kee en vrouw Peters zijn de weldoensters van het arme gezin van Holm, die door baas De Bom is weggejaagd. Verdacht van diefstal bij Janna Kros, maakt Jaap een moeilijken tijd door, nu z'n vrienden hem afvallen. De tegenspoed is Holms woning binnengetreten. Vermeden door de menschen, klemmen ze zich te meer vast aan hun trouwen God. Als de honger en de koude nijpen, worden ze bewaard voor opstand tegen God en rijst het gebed met te meer kracht naar den Hooge.

Holm wordt ten onrechte van diefstal bij z'n ouden baas verdacht. De verdiensten, door 't baanvegen verkregen, worden gestolen door een landlooper. Maar God verlaat de Zijnen niet. Jaap redt het leven van Louw Stekkers, die zich op te zwak ijs waagde. Het blijkt, dat de landlooper de dader is van de verschillende diefstallen. Vader en zoon worden gerehabiliteerd. Jaap krijgt zijn vrienden terug en zijn vader vindt als bode een loonend bestaan. Beoordeeling: Een echt jongensboek, tintelend van frisch, opgewekt leven. Roerend schoon teekent de schrijver het leven van Jaap Holm in zijn gelooven en in zijn zonden. Het boek is vol van eenig mooie, treffende passages. 't Begint al met de eerste bladzijden, waar hij de jongens sprekende invoert. Zoodra een jongen dit boek gaat lezen (en waarom zouden we de meisjes uitsluiten?), houdt het hem vast, want 't boeit tot het einde. 't Gaat niet aan om alle leuke tooneeltjes, spannende momenten, "teere" oogenblikken nader aan te duiden. 't Boek is er vol van. Dat 't boek veel gelezen wordt, bewijst wel de achtste druk. 't Mag dan ook in geen schoolbibliotheek ontbreken. Men neme de groote uitgave. Hartelijk aanbevolen.

J.Lens Bibliotheekgids voor Chr. School- en Jeugdbibliotheken, 1930
[Open Gids](#)

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 11
235 blz.

jongensboek; geschikt voor een leeftijd van $\tilde{A}, \hat{A} \pm 11$ jaar; algemeen strekking. Korte inhoud: Jaap Holm is een arme jongen. Zijn vader arbeider bij een norschen boer, Baas de Boon, door de jeugd Baas Brom genaamd. De vader van Jaap wordt door den boer ontslagen en zoo vervalt het gezin van Holm in bittere armoede, Bij al die ellende komt nog, dat Jaap verdacht wordt van diefstal, waardoor hij van zijn besten vriend gescheiden wordt en dat de oude Holm wordt aangezien als de man, die uit wraak de paarden van zijn vroegeren baas de staarten coupeert en zelfs een tot in 't bot afsnijdt. Politie en rechter komen er aan te pas. Gelukkig komt de waarheid aan 't licht en worden beiden gerehabiliteerd, doordat een zwerver, die zijn einde voelt naderen, bekent dat hij zoowel de dief als de paardenbeul is. De kansen op stoffelijk gebied keeren nu ook voor het arme gezin. De dokter weet boer de Boon te bewegen het bruine paard, 't welk door de mishandeling van den zwerver toch meer weinig waard is, aan Holm te schenken. Deze aanvaardt het dankbaar. 't Kan hem nog goede diensten bewijzen, daar Holm een bode-zaak heeft overgenomen. Er komt nu weer zonneshijn in het gezin. Holm raakt uit de armoede. Op bescheiden wijze kan hij in het onderhoud van zijn gezin voorzien. Algemeene op- of aanmerkingen: Een prettig geschreven boek, natuurlijk naar het leven geschetst. Nieuwe spelling. Het woord Heer wordt in plaats van Heere gebruikt. Conclusie: aanbevolen ook voor Z.S.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1938

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 11

235 blz.

G.K.C.O. (Cart. band). 20 t.d.t. De 11e druk van dit beroemde jongensboek, tintelend van frisch en opgewekt leven ! De Schrijver kent alle uitdrukkingen, die in een jongenswoordenboek staan, teekent de verschillende karakters heel scherp en weet gewone, dagelijksche voorvallen in een verrassend kleed te steken. Hij vertelt zeer natuurlijk het leven dezer jongens, die ons op elke bladzijde als flinke aardige knapen tegemoet treden. Dit boek getuigt van karakterstudie, Waarlijk geen kleine verdienste. Het is van al het brave-Hendrik-achtige vrij. Niets van dat vroom gedoe komt er in voor, dat eer afkeer wekt dan sticht. De Auteur geeft, nu en dan realistisch, de spreektaal weer. Doch dit wordt, en wij achten dat gelukkig, niet geregeld volgehouden. Ook komen er spreekwijzen in voor, die gewestelijk zijn en in sommige deelen van Nederland niet zullen worden verstaan. De strekking van dit boek is, er op te wijzen, hoe onoprechtheid een bron van jammer is en veel ellende kan teweegbrengen; maar ook, hoe God zorgt, dat de waarheid aan 't licht komt, waar, door eigen schuld, alles tegen ons schijnt te pleiten, zooals bij Jaap. De personen, die er in optreden, zijn doorgaans Christelijke mensen. Wij achten het een voordeel, dat dit wordt getoond in het leven, in de daden en woorden. Gereformeerd is dit boek echter niet. De gebedsworsteling van Jaap wordt niet onverdienstelijk geteekend. Jammer is het, dat bijna al Jaaps bidden gaat over de tijdelijke dingen en bedenkelijk achten wij het, dat dit gebed steeds wordt verhoord. Verder is er wel sprake van schuld en van zondevergeving. Maar niet genoeg komt uit, dat die vergeving alleen in Christus' bloed te vinden is; en ook niet, dat de strijd tegen de zonde alleen mogelijk is in de kracht des Geestes. Al is het niet de bedoeling van den Auteur, een bekeeringsgeschiedenis te geven, dit neemt ons bezwaar niet weg, dat Jaap te veel doet in eigen kracht. Aangezien het litterarisch element in dit boek veel hoger staat dan het religieuze, kunnen we het niet met zooveel warmte aanbevelen als wij gaarne zouden wenschen. Het zwaarste toch moet het zwaarste wegen.

Boekbeoordeling van Kinderlectuur voor de Zondagsschool door de Commissiën van "Jachin", 1938

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Jaap Holm en z'n vrinden

Druk: 14

203 blz.

Prijs f 2,40; gebonden; geïllustreerd; jongens- en meisjesboek. Strekking: Jaap Holm, de zoon van een arme boerenarbeider, beleeft met zijn vrienden verschillende avonturen. Hij komt door eigen schuld in moeilijkheden en wordt voor een dief gehouden. Zelfs zijn beste vriend laat hem in de steek. Alles komt tenslotte weer goed terecht. Arm zijn, maar toch eerlijk blijven. Het vertrouwen op God wordt niet beschaamd. Degenen, die God liefhebben, moeten alle dingen medewerken ten goede. Gebruik van Heer. Conclusie: Een mooi boek, waarin we v.d. Hulst weer zien als de verteller bij uitnemendheid. De illustratie is goed, maar niet in overeenstemming met de tijd, waarin het verhaal zich afspeelt. Eindoordeel: warm aanbevolen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1948

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 15
202 blz.

prijs f 2,50; gebonden; jongensboek, leeftijd $\pm$ 10-14 jaar. Inhoud: Jaap Holm, arbeiderszoon, beleeft veel lotgevallen en avonturen. Door eigen schuld wordt hij voor een dief gehouden en ondergaat dan een moeilijke tijd. Maar gelukkig komt alles uiteindelijk weer goed. Het vertrouwen op de Heere wordt niet beschaamd. Gebruik van Heer. Conclusie: Een mooi boek, waar de jongens steeds weer van zullen genieten. 15e druk, 100e-110e duizend. Dit zegt wel iets! Eindoordeel: warm aanbevolen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1952

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 15
202 blz.

Een boek dat al 40 jaar oud is en een van de beste jeugdboeken, haalde een 15e druk! Hulde aan W.G. van de Hulst en diens Jaap Holm en zijn vrienden.

IDIL-gids voor de jeugdlektuur, 1953-54

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 16
202 blz.

prijs f 2,50; gebonden; jongensboek. Inhoud: Echt jongensboek, gezonde lectuur. Zo bekend, dat een hartelijke aanbeveling alleen al genoeg is. Conclusie: Helaas wordt het woord Heer zo menigmaal gebruikt. Is het woord Heere niet eerbiediger?! Eindoordeel: warm aanbevolen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1954

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 17
202 blz.

prijs f 2,50; gecartonneerd; jongensboek. Inhoud: Jaap Holm, de zoon van een arme boerenarbeider, beleeft met zijn vrienden verschillende avonturen. Door eigen schuld komt hij in moeilijkheden en

wordt voor een dief gehouden. Alles komt uit en de vriendschap met Kees Kollaard wordt nog hechter. Strekking: Arm zijn, maar toch eerlijk blijven. Het vertrouwen op God wordt niet beschaamd. Gebruik van Heer. Conclusie: Een mooi boek met goede illustraties. Eindoordeel: warm aanbevolen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1956

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 18
204 blz.

prijs f 2,75; gecartonneerd; jongensboek. Inhoud: Jaap Holm en zijn vader worden verdacht en dit geeft heel veel zorg in dit gezin. Jaap beleeft heel wat avonturen. Maar de verdenking wordt van allebei weggenomen. Wat een blijdschap geeft dit. Gebruik van Heer. Conclusie: Dit is wel één van de mooiste boeken, die van de Hulst geschreven heeft. Het wordt door de jongens graag gelezen. Dit is al de 18e druk, zodat verdere aanbeveling wel overbodig is. Eindoordeel: warm aanbevolen,

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1958

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 21
203 blz.

prijs gebonden f 3,50; jongensboek. Inhoud: Jaap Holm is bevriend met Kees Kollaard, een zoon van de dokter, en met Tom, een wat dikke jongen. Jaap Holm komt uit een heel arm gezin, maar de ouders, vooral moeder, kunnen dit in het geloof aanvaarden en verwerken. Zij ontmoeten veel tegenspoed, maar vertrouwen er telkens weer op, dat de Heere hen zal uithelpen. Jaap en zijn vrienden halen allerlei guitige en toch ook kwajongensstreken uit. De vriendschap wordt verbroken als Jaap ten onrechte wordt beschuldigd van diefstal en Jaaps vader ook ten onrechte wordt beschuldigd van dierenmishandeling. De vriendschap komt weer goed als Jaap een schooljongen redt uit het water. Nu blijkt ook dat een landloper gedaan heeft dat, waarvan Jaap en zijn vader worden beschuldigd. De vader van Jaap wordt aan werk geholpen, nl. een bodedienst, en nu leven zij weer gelukkig en dankbaar voor Gods hulp en redding. Gebruik van Heer. Conclusie: Een mooi boek voor jongens van 10-15 jaar. Het heeft een godsdienstige strekking, daar alles wat hen overkomt in Gods hand wordt gelegd en er een tekening gegeven wordt van een biddend en vertrouwend leven. Het boek heeft ook een opvoedkundige strekking. Volgens mijn mening is het jammer dat het woord "Heer" wordt gebruikt. Eindoordeel: aanbevolen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1967

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 21
203 blz.

Jaap Holm en z'n vrinden door W.G. van de Hulst. Een straatarme jongen heeft klassieke avonturen met een boze boer, hoogmoedige klasgenoten, een gescheurde broek, etc. Larmoyant verteld in christelijke zetting en met verklarende voetnoten voor al te ouderwetse gegevens. Het is dan ook de een-en-twintigste druk! Eigenlijk kan het toch echt niet meer in deze vorm, maar de feiten bewijzen dat kinderen het gerecht toch nog lusten. Misschien als contrast-lectuur? (geb. f 3,50)

IDIL-gids voor de jeugdlektuur, 1967-68

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 22
203 blz.

prijs geb. f 4,50; jongensboek, leeftijd 10-14 jaar. Inhoud: Jaap heeft twee vrienden, Kees van de dokter en Tom. Jaap wordt verdacht van oneerlijkheid, zijn vader van dierenmishandeling. Onder dit alles gaat het gezin bij Jaap thuis gebukt, terwijl bittere armoede wordt gekend. Jaap redt een klasgenoot uit het water, dit is aanleiding tot de oplossing van heel veel moeilijkheden, die Jaap veel innerlijke strijd hebben gegeven. De opvoedkundige strekking in christelijke zin is goed. Jammer dat het Woord Heer nu gebruikt wordt. Conclusie: Tegenover zoveel boekjes van minder gehalte blijft dit boek. Eindoordeel: Warm aanbevolen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1973

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 23
203 blz.

prijs geb. f 5,95; jongensboek 8-12 jaar. Inhoud: De 23e druk spreekt voor zichzelf. Vriendentrouw, bedrog, armoede, liefde en haat, van alles is er in te vinden. Dit boek blijft het doen. De jongens zullen er van smullen. Wel jammer dat 't woord "Heer" en niet Heere voorkomt. Toch is het boek fijn voor de jeugd en opvoedend, christelijk goed verantwoord. Eindoordeel: warm aanbevolen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1975

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Jaap Holm en z'n vrinden
Druk: 28

208 blz.

geb., geïll. door W. G. v.d. Hulst jr., jongens en meisjes van 10 jaar en ouder. Prijs f 9,50. Inhoud: Jaap Holm komt uit een heel arm gezin. Als vader Holm dan ook nog zijn werk verliest, helpt Jaap waar hij kan. Maar vaak is er geen brood op de plank. Ondanks alle problemen heeft Jaap ook veel plezier met z'n vriend Kees, die hem door dik en dun trouw is. Maar als Jaap verdacht wordt van diefstal komt deze vriendschap, die zoveel voor hem betekent, in gevaar... Gelukkig komt alles uiteindelijk weer goed. Conclusie: Dit boek speelt zich af in een tijd die door heel andere problemen en een heel andere mentaliteit dan de onze gekenmerkt wordt. Kinderen van nu zullen wellicht niet alles kunnen inleven. Toch ontroert het boek nog steeds en ademt het warmte en een positief christelijke sfeer. Eindoordeel: warm aanbevolen. M. C. R.- Vr.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1987

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Jaap Holm en z'n vrienden

Druk: 29

204 blz.

gebonden, geïllustreerd, geschikt voor jongens van 10 jaar en ouder, prijs: f 9,-. Inhoud: Jaap heeft twee vrienden, Kees van de dokter en Tom. Jaap wordt verdacht van oneerlijkheid, en zijn vader van dieren mishandeling. Het gezin waartoe Jaap behoort gaat gebukt onder deze verdenkingen, maar tevens ook onder de armoede. Jaap redt een klasgenoot uit het water, wat de aanleiding is tot oplossing van veel moeilijkheden. Jaap heeft een innerlijke strijd gevoerd, die goed wordt beschreven. Conclusie: De opvoedkundige strekking en geestelijk gehalte is goed. Jammer dat het woord Heer gebruikt wordt. Ondanks dit: Eindoordeel: warm aanbevolen. J. ten Berge

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1988
